

*Валентина НОВОСЬОЛОВА,
канд. пед. наук, старший науковий співробітник
відділу навчання української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України*

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й КОНТРОЛЮ ЗА РІВНЕМ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ 8 КЛАСУ

Подане календарне планування уроків і контролю за рівнем навчальних досягнень учнів 8-го класу з української мови є орієнтовним. Воно розроблено з урахуванням внесених до Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання для 5-9 класів змін, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 29.05.2015 №585 щодо особливостей викладання української мови та літератури в ЗНЗ у 2015 – 2016 н. р. матеріал представлений у формі таблиці, розподілений за чотири змістовими лініями (мовленнєвою, мовною, соціокультурною і діяльнісною), які узгоджені між собою.

Ключові слова: українська мова, календарне планування, восьмий клас, чотири змістові лінії, форми контролю.

8 КЛАС

(70 год. 2 год. на тиждень; 4 год. – резерв для використання на розсуд учителя)

Перший семестр

№ на- вчаль- ного тижня	Дата	Мовленнєва змістова лінія	Мовна змістова лінія	Соціокультурна змістова лінія	Діяльнісна змістова лінія	Форми контролю та орієнтовний урок
1			Вступ (1 год.)	1. Мова – це	1. Планування діяльності	

			<p>1. Мова – найважливіший засіб спілкування, пізнання і впливу</p> <p>Повторення та узагальнення вивченого (3 год.)</p> <p>2. Лексикологія. Фразеологія</p>	<p>консолідує націю чинник</p> <p>2. Письменники про українську мову</p>	<p>для досягнення мети, усвідомлення й визначення цілей власної пізнавальної і життєтворчої діяльності. Формування активної й стійкої громадянської позиції</p> <p>2-3. Удосконалення вміння узагальнювати знання, усвідомлювати потребу й необхідність у систематичності одержаних знань</p>	
2		<p>4. Повідомлення на тему про мову, що вимагає зіставлення й узагальнення матеріалу в науковому стилі (усно)</p>	<p>3. Основні правила правопису (за вибором учителя)</p>	<p>3. Шляхи самопізнання й життєтворчості</p> <p>4. Учїться логічно мислити</p>	<p>4. Аналіз мовних понять, явищ, закономірностей</p>	
3		<p>6. Стислий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості в художньому стилі (письмово)</p>	<p>5. Основні правила правопису</p>	<p>5. Дивовижний світ</p> <p>6. Незбагненна і дивна краса місць, створених природою в Україні: впізнавані й маловідомі куточки</p>	<p>5. Удосконалення вміння систематизувати, узагальнювати, переносити раніше засвоєні знання в нову ситуацію</p> <p>6. Розвиток вміння помічати прекрасне, впорядковану гармонійність в світі навколо себе</p>	

4			<p>СИНТАКСИС. ПУНКТУАЦІЯ Словосполучення й речення (4 год.)</p> <p>7. Словосполучення, його будова</p> <p>8. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова. Види зв'язку в словосполученні</p>	<p>7-8. Унікальність природи України: національні біосферні заповідники й мальовничі куточки природи</p>	<p>7-8. Спостереження за власним внутрішнім світом, здатністю помічати красу в природі й нею збагачуватися</p>	
5		<p>9. Твір-опис місцевості (вулиці, села, міста) на основі особистих спостережень і вражень у худ. стилі (усно)</p>	<p>10. Речення прості й складні (повторення)</p>	<p>9. Краса рідного краю, міста, села</p> <p>10. Чим багата Україна?</p>	<p>9-10. Удосконалення вміння порівнювати й оцінювати, завдячувати рідній землі за її щедрість</p>	
6		<p>11. Робота над виправленням помилок</p>	<p>12. Двоскладні й односкладні речення</p>	<p>11. Екологічний стан природи й унікальні куточки України, які потребують захисту</p> <p>12. Виховання екологічної культури</p>	<p>11-12. Удосконалення вміння здобувати інформацію з різноманітних джерел (довідкової, художньої літератури, ресурсів Інтернету тощо), аналізувати, порівнювати, конкретизувати, робити висновки на основі спостережень. Усвідомлення проблеми взаємозв'язку суспільства й природи, людини і</p>	

					навколишнього середовища, удосконалення вмінь дослідження сучасних екологічних проблем України й пошук шляхів гармонізації відносин природи й суспільства	
7				13-14. Охорона довкілля	13-14. Удосконалення вміння помічати красу в природі й формування потреби охорони довкілля	13-14. Контрольний переказ
8		15. Читання мовчки тексту наукового стилю (<i>тест</i>)	Просте речення. Двоскладне речення (8 год.) 16. Головні й другорядні члени речення. Головні члени речення. Підмет. Способи вираження підмета	15. Внесок українців в світову культуру 16. Таємниці золотої пекторалі й інших археологічних знахідок	15-16. Поглиблення усвідомлення взаємозв'язку особистого й загальнонародного. Удосконалення вміння оцінювати, зіставляти, аналізувати власні й загальні досягнення	15. Тематична контрольна робота (тест)
9			17. Простий дієслівний присудок, способи його вираження. Складений присудок, його види, способи вираження. Узгодження головних членів речення 18. Тире між підметом і присудком	17. Великі українці 18. Гордість України: найвидатніші постаті в українському мистецтві	17. Усвідомлення, що приклад є конкретним зразком для наслідування й активно впливає на формування свідомості й поведінку 18. Удосконалення вміння здійснювати пошук потрібної інформації й використовувати її, працювати з текстами вивчених типів, стилів і	

					жанрів мовлення	
10			<p>19. Речення поширені й непоширені (повторення) Означення, додаток і обставини як другорядні члени речення (повторення).</p> <p>20. Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки</p>	<p>19. Живий приклад мужності, відваги, справжнього патріотизму</p> <p>20. Збагачення української культури духовними скарбами інших народів</p>	<p>19. Спостереження за власним внутрішнім світом, формування готовності до гідного вчинку</p> <p>20. Роздум над проблемою виховання на кращих мистецьких зразках української культури й відчуття взаємозв'язку й причетності до скарбів світової культури</p>	
11		22. Докладний переказ розповідного тексту з елементами опису пам'яток історії й культури в публіцистичному стилі (письмово)	21. Обставини, їх види, способи їх вираження	21-22. Архітектурна традиція на теренах України	21-22. Удосконалення вміння усвідомлювати будову предмета вивчення, порівнювати граматичні категорії	
12			23. Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами	23-24. Народна архітектура	34-36. Спостереження над оригінальністю й характерними типами традиційних українських житлових та господарських будівель, удосконалення пунктуаційної пильності	24. Контрольна робота (диктант)
13		25. Твір-опис пам'яток історії й культури за картиною в публіцистичному стилі (усно)	<p>Односкладне речення. Неповні речення (7 год.)</p> <p>26. Односкладні речення Односкладні речення з головним членом у формі присудка. Означено-особові речення</p>	25-26. Найвизначніші архітектурні споруди в Україні	25-26. Удосконалення вміння планувати власну діяльність, розподіляти її на етапи й виконувати заплановане	

14			27. Неозначено-особові, узагальнено-особові речення 28. Безособові речення	27-28. Архітектурні та природні пам'ятки України	27-28. Удосконалення здатності моделювати, оцінювати, зіставляти, аналізувати, робити висновки	
15				29-30. Ставлення до пам'яток історії, символів	29-30. Удосконалення вміння уявляти описувані предмети і явища	29-30. Контрольний твір (письмово).
16			31. Односкладні речення з головним членом підметом Називні речення	31. Видатні українські архітектори та твори архітектури	31-32. Удосконалення вміння здійснювати намічений план	32. Тематична контрольна робота (тест)
17			33. Односкладне речення як частина складного речення 34. Повні й неповні речення. Незакінчені речення, стилістичні функції їх. Тире в неповних реченнях	33-36. Історико-архітектурні пам'ятники, замки, палаці, фортеці, монастирі, пам'ятки України	33-34. Удосконалення вміння здобувати потрібну інформацію й систематизувати, зіставляти її	

Другий семестр

№ навчального тижня	Дата	Мовленнєва змістова лінія	Мовна змістова лінія	Соціокультурна змістова лінія	Діяльнісна змістова лінія	Форми контролю та орієнтовний урок
---------------------	------	---------------------------	----------------------	-------------------------------	---------------------------	------------------------------------

18			<p>Просте ускладнене речення Речення з однорідними членами (5 год.)</p> <p>35. Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Поширені й непоширені однорідні члени речення</p> <p>36. Сміслові відношення між однорідними членами речення (єднальні, протиставні, розділові)</p>		<p>35-38. Удосконалення вміння аналізувати мовні й позамовні поняття, явища, порівнювати, узагальнювати, конкретизувати їх</p>	
19		38. Протокол. Витяг з протоколу (письмово)	37. Речення з кількома рядами однорідних членів	<p>37. Охорона культурної спадщини</p> <p>38. Офіційні документи</p>		
20			<p>39. Однорідні й неоднорідні означення. Кома між однорідними членами речення</p> <p>40. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами (повторення й поглиблення). Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами</p>	<p>39. Охорона культурної спадщини</p> <p>40-41. Учїмось пізнавати й достойно представляти світові свою історію й культуру</p>	<p>39-40. Удосконалення вміння аналізувати явища, поняття, закономірності</p>	
21			Речення зі звертаннями, вставними словами	42. Дбаю про свою історико-культурну	41. Удосконалення вміння здійснювати самоконтроль	41. Контрольна

			(словосполученнями, реченнями) (5 год.) 42. Звертання непоширені і поширені. Риторичне звертання. Розділові знаки при звертанні	спадщину	42. Удосконалення вміння помічати й цінувати красу в творах мистецтва, вчинках людей і результатах їхньої діяльності	робота (диктант)
22		44. Конспект прочитаного науково-навчального тексту, тематичні виписки	43. Вставні слова (словосполучення, речення)	43-44. Поєднання глибокого ліризму, душевного багатства, проникливої логічної думки і їх вплив на формування світогляду українців	43-44. Удосконалення вміння осмислювати всі ці процеси, дати об'єктивну оцінку їм, визначити провідні тенденції їх дальшого розвитку	
23			45. Групи вставних слів і словосполучень за значенням 46. Розділові знаки при вставних словах. Використання речень із звертаннями і вставними словами в мовленні	45. Традиції – неоціненна спадщина українського народу 46-48. Формування світогляду ґрунтується на побутових уявленнях і міфології	45-48. Удосконалення вміння засвоєння національної культури свого народу й загальнолюдських духовних цінностей	
24						47-48. Контрольний переказ (письмово)
25			Речення з відокремленими членами (13 год.) 50. Поняття про відокремлення. Відокремлені члени	50. Символізм українського етнічного вбрання	49-50. Поглиблення усвідомлення взаємозв'язку особистого й загальнонародного	49. Контрольна робота (тест)

26		51. Аудіювання тексту художнього стилю (тест)	52. Відокремлені означення	51- 52. Український народний костюм: мовою барв, орнаментів і крою	51-54. Усвідомлення того, що матеріальні й духовні надбання пізнаються, шануються й примножуються працею рук, зусиллями мозку й енергією серця, теплотою і багатством душі кожного – господаря своєї долі, всієї країни, діяча історії і культури рідного народу	51. Аудіювання тексту художнього стилю (тест)
27		54. Інтерв'ю в публіцистичному стилі (письмово)	53. Відокремлені прикладки	53-54. Відроджуємо забуті цінності		
28			55. Відокремлені означення і прикладки 56. Відокремлені обставини	55. Традиційна родинна обрядовість та її сучасна трансформація. 56. Народження дитини, ім'янаречення, опіка старших над молодшими дітьми в родині	55-59. Удосконалення вмінь помічати й цінувати родинну школу любові, добра, порядності, чесності, щирості й багатьох інших добродійностей – найперший і найголовніший університет становлення особистості людини	
29			57. Відокремлені додатки 58. Відокремлені уточнювальні члени речення	57. Місце і статус дітей в українській сім'ї, стосунки дітей у родині, обов'язки дітей. 58. Весілля: підготовка до шлюбу й сімейного життя		

30			59-60. Розділові знаки при відокремлених й уточнювальних членах речення	59. Ставлення до батьків, рідних, старших, сиріт, людей, що потребують допомоги 60. Виховання відчуття роду, народу, нації	60. Виховання свідомого патріота, громадянина суверенної України	
31				61- 62. Світ починається з мене	61-62. Удосконалення вміння помічати й вирішувати проблеми в процесі навчання й життєтворчості, робити припущення щодо способу розв'язання певної проблеми, добирати аргументи власної думки	61-62. Контрольна робота (твір)
32		64. Робота над виправленням помилок, допущених в письмових роботах	63. Відокремлені уточнювальні члени речення (узагальнення й систематизація)	63. Роль і функції зразків фольклору, яким властива висока моральність, яскрава образність, емоційність 64. Культивування моральних чеснот	63. Удосконалення вміння аналізувати мовні поняття, оцінювати проміжні й кінцеві результати пізнавальної діяльності, робити відповідні корективи 64. Удосконалення вміння активізувати вольові якості, спрямовувати мотиваційну й почуттєву сфери діяльності в позитивному напрямі, сприяючи виробленню відповідних навичок поведінки	

33			<p>65. Використання в мовленні відокремлених членів речення</p>	<p>65. Самовдосконалення</p>	<p>65. Удосконалення вміння дбати про розвиток самосвідомості, гартування волі, формування позитивних ідеалів, прагнення до самостійності, до діяльності, ініціативності, виконання обов'язків; вчитись орієнтуватись, наслідувати гідних людей</p>	<p>66. Контрольна робота (тест)</p>
34			<p>Повторення в кінці року (4 год.) 67. Словосполучення. Речення, його види 68. Головні та другорядні члени речення</p>	<p>67. Етична поведінка, пропагування її 68. Прагнення морального і фізичного вдосконалення</p>	<p>67. Удосконалення вміння здійснювати самоконтроль 68. Усвідомлення основ здорового способу життя, санітарії і особистої гігієни, загартування організму, розвиток рухової активності, застосування народної медицини, знання свого організму, уміння надати першу медичну допомогу, уміння володіти й керувати собою</p>	